118244 - Abdestsiz ve Adetli Olan Kişilerin Kur’an-ı Kerim’in Kapağına ve Tefsir Kitaplarına Dokunmaları

Soru

Abdestsiz olan bir kimse, kalın kumaşa sarılı olan Kur’an’a dokunabilir mi? Yazı bulundurmayan sayfaların etrafından tutarak sayfaları çevirmek caiz midir? Adetli kadınlar tefsir kitaplarına ne zaman dokunabilir ve hangi durumlarda tefsir okuyabilir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Fıkıh alimlerinin cumhuruna göre abdestsiz olan bir kimsenin perde vb. olmadan Kur’an’a dokunması caiz değildir. Amr b. Hazm’dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Yemen’e gönderdiği mektupta şöyle demiştir: “Kur’an’a ancak temiz/abdestli olan dokunsun.” (Malik 468, İbn Hibbân 793, Beyhakî 87/1)

Hafız b. Hacer şöyle dedi: Bu hadisin sadece sened açısından değil bilakis meşhur olması açısından da sahih olduğunu savunmuşlardır. Şafiî Rahimehullah şöyle dedi: Bu hadis ancak Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem tarafından gönderildiği ortaya çıkınca kabul edilmiştir. İbn Abdulberr şöyle dedi: Siyer alimleri nezdinde bu meşhur bir hadistir. Meşhur olması nedeniyle isnadına bakılmasına gerek kalmamaktadır. Çünkü tüm insanların arasında kabul görmesi nedeniyle mütevâtir konumundadır. (Et-Telhisu’l-Habir 4/17) Elbani, İrva el-Ğelil 1/158’de sahih olduğunu söylemiştir.

İkincisi:

Kur’an’a bitişik olan kapağa yani tutkal, dikiş vb. bir şeyle Kur’an’a yapışık olan kapağa ve aynı

şekilde yapraklarının etrafına abdestsiz dokunulması caiz değildir.

Fıkıh Ansiklopedisi 7/38'de şöyle geçer: Hanefî, Mâlikî, Şafiî ve Hanbelî fıkıh alimlerine göre Kur'an'a bitişik deriye, yazı bulundurmayan sayfa çerçevelerine, satır arasında bulunan boşluğa ve Kur'an'da bulunan boş sayfalara abdestsiz dokunmak caiz değildir. Çünkü bunların tümü Kur'an'ın haremi sayılır ve bir şeyin hareminin hükmü aslına tabi olup aynı hükmü alır ancak bazı Hanefî ve Şafiî alimleri bunun caiz olduğunu savunurlar.

Ancak Kur'an'dan bağımsız olan muhafaza kabına abdestsiz dokunmakta sakınca yoktur. Kur'an o kabın içinde olsa bile kaba dokunmak caizdir.

Böylece eldiven veya poşet gibi Kur'an'dan bağımsız bir kumaş vb. şeylerle dokunmak caizdir.

Keşşâfu'l-Kina' 1/135'de şöyle geçer: Abdestsiz bir kimse Kur'an'ı, dokunmadan bir askı veya kabıyla taşıyabilir. Çünkü yasaklama dokunmak için getirilmiş olup taşımak için değildir. Dolayısıyla taşımak dokunmak sayılmaz. Sayfaları elbisesinin bir tarafıyla, bir tahta parçasıyla veya bir kumaş parçasıyla çevirebilir.

Üçüncüsü:

Abdestsiz bir kimse tefsir kitaplarına dokunabilir. Alimlerin cumhuru bu görüştedir. Ancak bazı alimler tefsir yazısının Kur'an'dan daha fazla olması şartını koşmaktadır. Diğerleri ise bu şartı koşmaz.

Fıkıh Ansiklopedisi 97/13'de şöyle geçer:

Fıkıh alimlerinin cumhuruna göre tefsir kitapları ayetler içerse bile abdestsiz veya cenabetli bir kimsenin o kitaplara dokunması, taşıması ve okuması caizdir çünkü tefsirden amaç Kur'an'ın anlamıdır, tilaveti değil. Böylece Kur'an ahkâmı tefsir kitaplarına uygulanmaz.

Şafiî Rahimehullah bunun caiz olmasını tefsir yazısının ayetlerden daha fazla olması şartına bağlamıştır. Hanefîler ise tefsir kitaplarına da dokunmanın abdest gerektirdiğini savunurlar.

Şeyh İbn Useymin Rahimehullah şöyle dedi:

Tefsir kitaplarına dokunmak caizdir çünkü Kur’an ayetleri tefsir yazısından daha azdır. Bunun caiz olmasına şöyle delil getirirler. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem kâfirlere mektuplar yazdırır ve içinde ayetler olurdu. Bu davranış, daha fazla olanın yani genel olan şeyin hükmünün geçerli olduğunu gösterir.

Şayet tefsir ve Kur’an yazıları eşit ise yani yasak ve mübah bir arada olup ayırt etmek mümkün değilse yasaklı hüküm geçerli olur. Böylece Kur’an hükmü verilir ve dokunulmaz. Şayet tefsir Kur’an’dan biraz olsa dahi daha fazla ise tefsir hükmü verilir. (Eş-Şerhu’l-Mumti 1/267)

Daimî Fetva Kurulu 4/136’da şöyle geçer:

Kur’an’ın anlamını Arapça dışında başka dillere tercüme etmek caizdir. Aynı şekilde Arapça diline de tefsir etmek caizdir. Böylece verilen anlam Kur’an’dan anlaşılan bir tercüme olup Kur’an olarak nitelenmez.

Bunun üzerine abdestsiz olarak Kur’an’ın Arapça tefsirine veya başka dillerde meallerine dokunmak caizdir.

En iyisini Allah bilir.